

STRATEGIPAPIR

Behovet for samfundsmæssig opprioritering af Gerontopsykologiske ydelser

Nedenstående papir er Gerontopsykologisk Selskabs kortfattede opsummering af sammenhængen mellem samfundsmæssige interesser og målsætninger, og funktioner og interventionsformer, som psykologer allerede nu varetager. Baggrunden for opsummeringen er vedhæftet separat.

Opsummeringen indeholder et særligt afsnit vedrørende demensområdet.

Opsummeringen skal tjene som inspiration til, at Dansk Psykologforening, efter mange års tøven, iværksætter en solid organisatorisk forankret indsats på et område, som demografiske data ubetvivleligt peger på, kan være en arena for skabelsen af talrige jobåbninger.

Gerontopsykologisk Selskab anbefaler – helt overordnet – Dansk Psykologforening at iværksætte følgende:

I. Oprettelse af deltids konsulentstilling i DP-regi, mhp udvikling, fastholdelse og implementering af langsigtet strategi på det gerontopsykologiske område.

Første opgave for Dansk Psykologforenings Gerontopsykologiske konsulent skal være at samle og nedskrive den omfattende internationale forskningsmæssige dokumentation for, at gerontopsykologisk støtte og intervention er hensigtsmæssig og værdifuld – også økonomisk. Herunder en beskrivelse af de jobområder som gerontopsykologer allerede i dag – i Danmark, i Norden og internationalt – bestrider.

Dette arbejde er omfattende, særdeles væsentligt og tidskrævende i et omfang, som bestyrelsesmedlemmerne af Gerontopsykologisk Selskab ikke kan honorere.

- II. På baggrund af ovennævnte, skal Dansk Psykologforening iværksætte en velovervejede og omfattende strategi rettet mod stat, regioner og kommuner, mhp forslag til oprettelse af jobs.
- III. En særlig og nødvendig dimension i Dansk Psykologforenings langsigtede strategi, er arbejdet for oprettelse af undervisnings- og forskerstillinger på danske universiteter indenfor det gerontopsykologiske område. Danske universiteter er efter nordisk og international målestok sakket bagud på dette felt.

Med venlig hilsen

Bestyrelsen i Dansk Gerontopsykologisk Selskab og Fagnævn

Samfundsmæssige interesser og målsætninger Gerontopsykologiske indsatsområder

FAKTA – BEFOLKNINGS SAMMENSÆTNING

Antallet af ældre over 65 år er fordoblet siden 1950 og udgør i dag ca. 800.000.

Antallet af ældre over 65 år forventes at stige til 1,2 millioner i 2030 – en stigning på 50 %

Antallet af ældre over 80 år forventes at udgøre 400.000 i 2030 (mod ca. 200.000 i dag)

Antallet af ældre vil i 2030 udgøre ca. 25 % af den danske befolkning (mod 15 % i år 2000 & 9 % i 1950)ⁱ

Samfundsmæssige interesser og målsætninger:

Iværksættelse af indsatser mhp rehabilitering og genoptræning af svækkede og syge ældre, undgå hurtig genindlæggelse på hospital, samt ønsket om at bistå ældre mennesker i at være selvhjulpne og uafhængig af bistand længst muligt

Psykologer med gerontopsykologiske erfaringer kan:

- Ved direkte borgerkontakt bistå borgeren i bestræbelser på at genvinde el. fastholde sin selvstændige livsførelse
- Ved undervisning, supervision og coaching bistå sundhedsarbejdere (læger, sygeplejersker, ergo- og fysioterapeuter, social- og sundhedsassistenter, social- og sundhedshjælpere etc.) i at varetage deres arbejde ifm ovenstående målsætning

Samfundsmæssige interesser og målsætninger:

Iværksættelse af indsatser mhp at fastholde ældre længere tid på arbejdsmarkedet via ændringer af kulturelle fordomme om ældre menneskers mentale kapacitet og potentiale som nyttig arbejdskraft

Psykologer med gerontopsykologiske erfaringer kan:

- Med gerontopsykologisk viden kan psykologer støtte ministerier og arbejdsmarkedets parter i bestræbelserne på at ændre negative og fejlagtige forestillinger om ældre menneskers arbejdskapacitet
- Ved samtale og rådgivning medvirke til et godt og attraktivt arbejdsliv for seniorer, som derved også motiveres til at blive længere tid på arbejdsmarkedet

Samfundsmæssige interesser og målsætninger:

Iværksættelse af indsatser mhp at reducere ældrebefolkningens forbrug af psykofarmaka, herunder antidepressiv medicin, samt forebygge at ældre med betydelige sociale, psykologiske og eksistentielle udfordringer, ender med at have behov for indlæggelse på psykiatrisk hospital

Psykologer med gerontopsykologiske erfaringer kan:

- Ved direkte borgerkontakt bistå borgere i at mestre vanskelige udfordringer i senlivet
- Ved undervisning, supervision og coaching bistå sundhedsarbejdere i at arbejde hen imod ovenstående målsætning

Samfundsmæssige interesser og målsætninger:

Iværksættelse af indsatser mhp at udbygge respekt og anseelse for sundhedsarbejdet indenfor ældresektoren, samt opprioritere indsatser, der reducerer mental nedslidning af medarbejdere og nedbringer sygefravær

Psykologer med gerontopsykologiske erfaringer kan:

- Ved undervisning, supervision, coaching og organisatoriske interventioner på leder- og medarbejderplan, bidrage til at opnåelsen af ovenstående målsætning
- Ved undervisning, supervision og coaching sikre yderligere udbredelse af socialpsykologisk tankegang og socialpsykologiske interventioner, idet hele denne tilgang udspringer af og beror på grundlæggende psykologisk viden

Samfundsmæssige interesser og målsætninger:

Iværksættelse af indsatser mhp at udbygge muligheden for ældre at konsultere privatpraktiserende gerontopsykolog

Psykologer med gerontopsykologiske erfaringer kan:

- Bistå borgere i at mestre vanskelige udfordringer i senlivet
- Forebygge at eksistentielle problemer udvikler sig til psykiatriske symptomer med risiko for indlæggelse på psykiatrisk afdeling
- Forebygge medicinering af problemer, der kan behandles psykologisk
- Bistå borgere i udvikling og tilpasning til aldringen
- Bistå borgere i at opnå større livstilfredshed i senlivet
- Matche efterspørgslen fra pårørende til demensramte med behov for hjælp fra psykologer, der både er trænede i at yde krisehjælp og har viden om demens og kan rådgive pårørende om, hvorledes man bedst omgås demensramte

Fakta – Demensområdet

Omkring 85.000 danskere i dag lever med en demenssygdom.

Det forventes at omkring 130.000 danskere vil leve med en demenssygdom i 2030.

400.000 danskere er i nærmeste familie til en person med en demenssygdom i dag.

Mellem 500.000 – 600.000 danskere vil være nærtstående til et menneske med en demenssygdom i 2030.

Samfundsmæssige interesser og målsætninger:

Iværksætte tidlig diagnosticering og udredning af mennesker med en demenssygdom, bistå sundhedsarbejdere med pleje- og omsorgsarbejdet med demente personer, herunder komplekse plejeforløb, samt reducere magtanvendelse og medicinering med stærk psykofarmaka

Psykologer med gerontopsykologiske erfaringer kan:

- Ved direkte borgerkontakt bistå tidligt diagnosticerede med at mestre den krævende livssituation og hermed udskyde/reducere behovet for hjælp fra hjemmeplejen, samt udskyde institutionalisering
- Psykologer med gerontopsykologiske erfaringer kan ved undervisning, supervision og coaching bistå sundhedsarbejdere ifm pleje- og omsorgsarbejde, herunder komplekse plejeopgaver i forbindelse med problemskabende adfærd
- Ved undervisning, supervision og coaching støtte og kompetenceudvikle sundhedsarbejdere i det mentalt særdeles krævende arbejdsfelt
- Ved undervisning, supervision og coaching sikre yderligere udbredelse af socialpsykologisk tankegang og socialpsykologiske interventioner, idet hele denne tilgang udspringer af og beror på grundlæggende psykologisk viden. Og hermed nedbringe omfanget af magtanvendelser og brug af stærk psykofarmaka i demensplejen

Samfundsmæssige interesser og målsætninger:

Iværksætte initiativer, der kan bistå pårørende til mennesker med en demenssygdom, således at de i mindre omfang får brug for sundhedsydelse i primær- og sekundærsektoren, samt bistå pårørende og sundhedsarbejdere med at yde pleje- og omsorg for demensramte mhp at udskyde institutionalisering

Psykologer med gerontopsykologiske erfaringer kan:

- Ved direkte kontakt med pårørende i form af støttesamtaler (individuel eller gruppebaseret) og undervisning, bistå pårørende i at mestre den vanskelige livssituation bedst muligt
- Ved undervisning, supervision og coaching støtte sundhedsarbejdere i deres arbejde med at hjælpe pårørende, herunder udskyde behovet for institutionalisering

Samfundsmæssige interesser og målsætninger:

Iværksættelse af indsatser mhp at udbygge ansættelsen af gerontopsykologer med ledelsesfunktioner inden for ældreområdet og som (demens)konsulenter

Psykologer med gerontopsykologiske erfaringer kan:

- Tilføre området et mere helhedsorienteret og individorienteret præg
- Tilføre området neuro- og organisationspsykologisk viden samt lærings- og ledelsesteoretisk viden og en faglig forståelse af kerneområdet som vil være svær at matche for andre faggrupper

ⁱⁱ Kaare Christensen. Hvorfor ældes vi så forskelligt? I Gerontologi, 2009, Dansk Sygeplejeråd